

- 42 Réveil 18, B47, 29 oktober 1851.
- 43 P.L. Schram, 'Een huisvrouw uit het Réveil', 221. Zie voorts 221-224.
- 44 Réveil 18, B47, 19 juli 1851.
- 45 Réveil 18, B47, Hemmen's pastorij 1851.
- 46 Réveil 18, B47, Hemmen's pastorij 1851.
- 47 Réveil 17, B17, 11 maart 1853.
- 48 Réveil 18, B47, zonder datum Leuven (september 1853).
- 49 Réveil 17, B17, 18 mei 1853.
- 50 De Lange, J.H. *Gunning jr. (1829-1905). Een leven in zelfverloochening*, dl.1 (1829-1861), Kampen 1995, 101. Vgl. 89-120.
- 51 K.H. Roessingh, *De Moderne Theologie in Nederland. Hare voorbereiding en eerste periode*, Groningen 1914, 10.
- 52 H. Bouman, geciteerd bij K.H. Roessingh, *Moderne theologie*, 10.
- 53 K.H. Roessingh, *Moderne theologie*, 11v.
- 54 Réveil 17, B17, 24 oktober 1851 en *Disquisitio Historico-Dogmatico de Realismo en Nominalismo*, Utrecht 1854, x.
- 55 Réveil 17, B17, 4 december 1850 en 26 november 1851. Ook bij K.H. Boersema, *Allard Pierson*, 60.
- 56 Réveil 17, B17, 12 februari 1851.
- 57 Réveil 17, B17, 16 maart 1852.
- 58 Réveil 17, B17, 4 december 1850. Zie ook K.H. Boersema, *Allard Pierson*, 59v.
- 59 Réveil 17, B17, 24 oktober 1851.
- 60 A. Pierson, 'Van Oosterzee als kerkleeraar', In *Verstpreide Geschriften* 2e reeks III, Den Haag 1908, 436v.
- 61 A. Pierson, 'Van Oosterzee als kerkleeraar', 436.
- 62 A. Pierson, Van Oosterzee als kerkleeraar, 437.
- 63 Réveil 17, B17, 12 februari 1851.
- 64 A. Pierson, Van Oosterzee als kerkleeraar, 437.
- 65 C.W. Opzoomer, *De wijsbegeerte, den mensch met zich zelve verzoenende*, Leiden 1846.
- 66 Opzoomer, *De wijsbegeerte, den mensch met zich zelve verzoenende*, 35.
- 67 Scholten acht anders dan Opzoomer een rein hart voorwaarde voor de kennis van Gods heiligheid, goedheid en reinheid. De bijbel is bij Scholten geen extern maar een formeel principe.
In de discussie tussen Scholten, Van Oosterzee en Opzoomer zijn naast Opzoomers inaugurele oratie de volgende geschriften verschenen: J.H. Scholten, 'De Christelijke Leer des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Een bijdrage tot de kennis van het Wezen des Christendoms' in *Jaarboeken voor wetenschappelijke theologie II* (1845), 234-334. Idem, *Mr. C.W. Opzoomer op het gebied der Godgeleerdheid en Wijsbegeerte beoordeeld*, Utrecht 1846. J.J. van Oosterzee, 'De getuigenis des Heiligen Geestes als laatste grondslag van het Christelijk geloof en hare waarde voor de apologetiek' in *Jaarboeken voor wetenschappelijke theologie III* (1846), 211-292. Idem, 'Mr. C.W. Opzoomer en zijne tegenstanders' in *Jaarboeken voor wetenschappelijke theologie IV* (1846), 441-457, en v (1847), 379-423. C.W. Opzoomer, *De gevoelsleer van Dr. J.J. van Oosterzee beoordeeld*, Amsterdam 1846. Idem, *De leer des Vader, des Zoons en des Heiligen Geestes. Eene verhandeling van Dr. J.H. Scholten, wijsgeerig beoordeeld*, Leiden 1846. Idem, *De beschuldiging van Dr. J.H. Scholten uit de bronnen wederlegd*, Utrecht 1846. J.H. Scholten is veel later nog op de discussie teruggekomen in *Het kritisch standpunt van Mr. C.W. Opzoomer beoordeeld*, Amsterdam 1860. Een adequate samenvatting van de discussie vindt men bij K.H. Roessingh, *De Moderne Theologie in Nederland*, 91-96.
- 68 K.H. Roessingh, *De Moderne Theologie in Nederland*, 94.
- 69 J.J. van Oosterzee, gecit. bij K.H. Roessingh, *De Moderne Theologie in Nederland*, 95.
- 70 J.J. van Oosterzee, *Het leven van Jezus*, 3 dln, Utrecht 1846, 1849 en 1851.
- 71 Réveil 17, B17, ± 7 mei 1850.
- 72 Réveil 17, B17, ± 7 mei 1850.
- 73 Réveil 17, B17, ± 7 mei 1850.
- 74 Réveil 17, B17, 7 mei 1850 (fragment). Vergelijk Réveil 17, B17, 4 december 1850.
- 75 Welk boek het is, vermeldt Pierson niet. Het zou *De leer der Hervormde Kerk in hare grondbeginselen uit de bronnen voorgesteld en beoordeeld* kunnen zijn, waarvan het eerste deel te Leiden in 1848 en het tweede in 1850 verscheen. Mogelijk is het ook een geschrift in de discussie met Opzoomer en Van Oosterzee. Zie noot 67.
- 76 Réveil 17, B17, 12 februari 1851.
- 77 Réveil 17, B17, 12 februari 1851.
- 78 Réveil 17, B17, 2 december 1851.
- 79 Réveil 17, B17, 12 februari 1851.
- 80 C.W. Opzoomer, *De twijfel des tijds, de wegwijzer der toekomst*, Leiden/Amsterdam 1850, 26.
- 81 Réveil 17, B17, 29 oktober 1851.